

Pedagogická diagnostika

Zora Syslová
2010

10. Diagnostika rozvoje dítěte a vzdělávacích pokroků ve vztahu k RVP PV

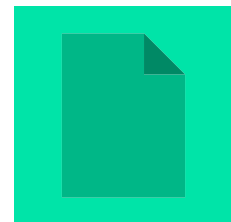
- ❖ Požadavky RVP PV
- ❖ Úloha diagnostiky při sledování vzdělávacích pokroků dítěte v MŠ
- ❖ Příklady některých nástrojů pro diagnostickou činnost
- ❖ Portfolio dítěte

1. Požadavky RVP PV

Pojetí záměrů a cílů v RVP PV

- cíle na straně učitele a na straně dítěte
- vztah klíčových kompetencí a očekávaných výstupů

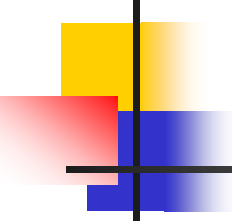

2. Úloha diagnostiky při sledování vzdělávacích pokroků dítěte v MŠ

Diagnostika podporuje:

- individualizaci vzdělávání v duchu osobnostního pojetí vzdělávání
- rozpoznání vzdělávacích potřeb dětí
- porozumění dítěti a možnostem jeho rozvoje
- přizpůsobení vzdělávací nabídky potřebám dětí
- vhodnost, variabilitu a pestrost nabízeného vzdělávacího programu

Diagnostika není cílem, ale **prostředkem** k poznání dítěte. Pomáhá za předpokladu, že je:

- systematická a dlouhodobá
- komplexní
- objektivní
- dokumentovaná s využitím vhodných a odpovídajících nástrojů
- pružně využívána k další práci s dítětem

Příklady některých metodických materiálů používaných v MŠ:

- *Pedagogické hodnocení v pojetí RVP PV*
- *Oregonská metoda* v programu *Začít spolu*
- *SUKY MŠ*, evaluační nástroj používaný v programu *MSPZ*

RVP PV

Je nutné, aby vzdělávací působení pedagoga vycházelo z pedagogické analýzy – z pozorování a uvědomění **individuálních potřeb a zájmů** dítěte, ze znalosti jeho **aktuálního rozvojového stavu** i konkrétní **životní a sociální situace** a pravidelného sledování jeho **rozvojových i vzdělávacích pokroků.**

Metodika na podporu individualizace vzdělávání v podmínkách mateřské školy

Vznikla na pomoc tomu, aby učitelky mohly

- děti lépe poznat, spolehlivěji sledovat jejich vývoj i učení
- nabízet jim aktivity, které je posouvají
- volit odpovídající přístupy a metody

všímat si každého jednotlivého dítěte, rozpoznat individuální vzdělávací potřeby dítěte a přizpůsobovat jim jeho vzdělávání, zachytit problémy v počátcích a včas je řešit

Co je obsahem metodiky

1. Část popisuje, jak můžeme získávat poznatky o dítěti a dozvídat se o jeho osobnosti a individuálních potřebách
2. Část pojednává o komplexním a systematickém sledování projevů dítěte, o pravidelném a opakovaném hodnocení jeho vývojových i vzdělávacích pokroků, o vedení záznamů
3. Část přináší strukturovaný soupis vybraných dovedností předškolního dítěte rozvedených do vývojových řad zachycujících postupná stadia rozvoje
4. Část se zabývá interpretací diagnostických poznatků a jejich využitím v pedagogické činnosti

Přílohy

- **Archy pro diagnostický a pedagogický záznam** (podrobné, orientační, komplexní, dílčí, pro předškoláky, pro přípravnou třídu)
- **Náměty** pro samostatnou cílenou diagnostickou činnost
- **CD** – program, archy

Vývojové řady dovedností a osobnostní charakteristiky

- Diagnostický prostředek, s jehož pomocí lze snadno a spolehlivě sledovat a hodnotit vzdělávací **pokroky** dítěte
- **Pětistupňové škály** cílových dovedností RVP PV
- Upozorní, **čeho si všímat** ve vývoji i v **osobnostních** projevech)
- Rozvíjí **dovednost pozorovat**
- Prohloubí **znalosti** z vývojové psychologie

UKÁZKA

- Zná hlavní části těla – na výzvu je dokáže ukázat
- Hlavní části těla pojmenuje, ale často chybuje
- Umí pojmenovat hlavní části těla, event. i detaily hlavy a obličeje
- Umí pojmenovat i dílčí části těla
- Bezpečně pojmenuje nejen viditelné části těla, ale zná i některé vnitřní orgány

K ZAMYŠLENÍ

44 KOMPETENCÍ

47 DÍLČÍCH CÍLŮ V pěti rozvojových
oblastech (8, 16, 7, 8, 8)

102 OČEKÁVANÝCH VÝSTUPŮ
(14,49,13,15,11)

40 VÝVOJOVÝCH ŘAD (5,26,3,3,3)

Oregonská metoda

- klade důraz na hodnocení vývoje sociálního a citového (vliv teorie L. Vygotského)
- zahrnuje 10 oblastí vývoje - 60 sledovaných položek; u nás je známá zkrácená verze – 35 (vliv H. Gardnera)
- použita pětistupňová škála (frekvence sledovaného jevu + stupeň pomoci dospělého)

SUKy MŠ

- je vytvořen v návaznosti na modelový program *Kurikulum podpory zdraví v MŠ* (M. Havlíňová, E. Vencálková a kol., 2006)
- je určen MŠ, které jsou v síti MŠPZ, nebo podle uvedeného modelového programu pracují
- garantem je SZÚ v Praze

SUKy MŠ

SUK je zkratka pro sdružený ukazatel, jenž vznikl sdružením a zobecněním vždy několika ukazatelů dosaženého vzdělání (viz tabulky v Kurikulu PZMŠ).

3 DOVEDNOSTI PROBLÉMY ŘEŠÍ

Kompetence obsahová učivo a kompetence předškolní období - obecná kompetence učivo a kompetence 3	
3/5 K PROBLÉMU PŘISTUPUJE AKTIVNĚ, ORGANIZUJE SVĚTOVNOSTI, NEBOŇA ŽE JE OPROBLÉMY BUDE ŘEŠIT NĚKDOJNÝ.	
<i>Jednotlivá díla v učivo učivo</i>	<i>Ukazatele obsažené v učivo učivo</i>
II.3 * Imitovat svůj názor.	☺ Utrajes svůj názor a očekávání tomou ☺ Někdo se říká svůj názor.
III.2 * Lidé zva. zaklání společenskeromy komunikace	☺ Lidé mase, vjednava ☺ Mluví srozumitelně, přiměřeně hlasitě.. ☺ Názve správnou formou kontakt s vrstevníky i s dospělými (oslovení, tykáni, vřel..) ☺ Někdo dobře, někdo špatně. ☺ Oslovuje děti jejich křestním jménem ☺ Pozdraví, rozloučí se ☺ Při mluvě se netouží zády ☺ Slušně požádá, poprosí, poděkuje
III.3 * Učit spolupracovat v skupině a se skupinou	☺ Neprosí a je se na ukořoučeno ☺ Umí přijmout úkol ☺ Vyvíjí snahu o dohodnutí společného úkolu
V.4 * Aktivně řešit.	☺ Účastí se při řešení úkolu takovým způsobem, aby neobtěžoval své spolužáky. ☺ Účastí se společně na řešení úkolu a práci se s ním rozděluje na úkoly ☺ V různých situacích navrhuje (vymyslí) více řešení, diskutuje o nich ☺ Všíma si doporučení od ostatních

Postup práce

- Ke každé kompetenci zformulováno 50 SUků/souvětí
- „Vyčištění“ jednotlivých položek a jejich ponechání v příslušném Suku
- Redukce SUků z 50 na 25
- Vytvoření záznamových listů (hodnotící škála)

Hodnotící škála

- **0 – nikdy:** ne, neprojevuje, nezvládá; popsáný projev se v chování dítěte zatím nevyskytuje, nebo jen sporadicky.
- **1 – občas:** projevuje nepravidelně, ne příliš často, zvládá s dopomocí; popsáný projev se v chování dítěte vyskytuje občas, dítě jej nemá ještě upevněn, projevují se u něj výkyvy.
- **2 – velmi často:** ano, projevuje se převážně, zvládá; popsáný projev se v chování dítěte vyskytuje velmi často, dá se říci, že je upevněn. *(V části II (poznávací funkce a operace) je vzhledem ke školní zralosti žádoucí, aby byly položky téměř stoprocentově naplněny na úroveň 2.)*

4. Portfolio dítěte

- Vstupní záznam
- Záznamy z pozorování
- Kresba
- Průběžný záznam
- Testy, popřípadě PL zaměřené na sledování ŠZ
- Další dokumenty
- Výstupní záznam

